

Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

_____ ЧҮҮЛҮ).

Ш Ы Н

милитант баксырай-даа. Хоо-уу азаматкын кылган херэе бар бей? джипкыр-даа турган. Оларын бугузурдери, бодунга, аялгаа бугуш бугузурден, бугуш туруштан хамаарыры.

Шуберт беш чалдык оонаалгамиз уш чалдык боттандырган. Оон чаа чүдүдү дилеп тиймеекар, бургунгалааксар етсикил анча оокжургалаан. Лешчюн юбилейе тутустуруу бугузурдери ан, оорун сокуру кувирген. Оон дугерини эдери, чоаачылар база ху-дуделер ил ателген. Анча үнделер бугуш бургунданин денипчи шаакинчи зогзочен чарзган.

Камалаагач денипчи фон-дустуун бургундир бугуш 40 комплекстун бугуш 1600 илени бенипчи камалаагач кувирген. Бургундиз камалаага бааа уугу. Социалисттер чарыштын негедерелер ог коллективте чедипкининг кустудин турар.

Ил. ЗАНДЕР.

Ч А Р Л Ы Ы

Никитинин малын кадары
келген чылдарында кышк

генни кезип алырын хүлээн
гөш, ам 9 тоннаны кезип са
ааттап алган, сйген кезилде-

спутадынга нийн удаа сонгуу
ман, депутат хүлээлгэвчн үл
герлиг күүсэдн, сонгуучула
ры-биле ужуражын, Советтин

Ш Ы Н

Кара Караевтин салгакчызы

Аалам болгаш огуу, кайма-даа композитор Кара болгаш Фараж Караевтер Азербайджаннн Мирза Ахундов аттыг опера болгаш балет театрынын чарлазын аң баштай ужурашкан. Ийн анык кичинин халаттыг ынакшылыг көргүзүп турар «Ийди болгаш Меджидун» деп чыгыс көнөгеллиг хореография шүтүлгелин угуз Караев көркүчлери бараалгаткан. Ог, Хүн, Айнашкын. Чүрүкчү деп дөрт бичий новелладан тургустуган «Юбилейнин халаттары» балетке бичил Караев аң баштай ойлаа. Баку чынында Кобыталь деп черде халда турган ховар турун-биле таныкылга балеттин өзүр-хөвирлеринде сныккан.

Баштайгы көргүзүп келген көркүчүлөр Караевтерин чза чогаалдык чымы-биле уткаан. Бо ийн ажилды кайма-даа Франшига болуп хореография уран чүлүкүн фестивалга азербайджан балет болуп көргүзүр.

Баштайгы көргүзүп болган соонда азербайджан композитор Хайям Мирза-аде анык авторун чогаалын мынчаар үнел:

— Анык шиги музыка терини экп балеттинтер-дир, музыка тургузугун амыг араларын мада ажылаан-дир. Балетмейстерлер Рафига Ахундова болгаш Махмуд Мамедов, чүрүкчү Горгуз Нариманов көргүзүп көчүт экп тургускан-дир. Ритм талам-биле берге, лияция-ныаа бир язы музыканы анык режиссер Рауф Абдуллаев база орестр эки күтсеткен.

Фараж алды харлында-ла фортепьянога ойнаар турган. Музыка школын

алды медалдыг дооскан. Азербайджаннн Узеир Гаджибеков аттыг консерваторияныг кирген. Композиция клас-ын ол бодунун атамныг эркен. Профессор Кара Караев олгунун салым-чалап-ныг үнелээринге шыгыг негелдеп болган.

Фараж 20 харыг тура фортепьянога соната бижээн, ычан ол студент турган, он ол чогаал композитор болурун орун салган. Консерваторияны көчүт экп дооскан соонда, Фараж композиция класнын ассистентин болган. Консерваториянын профессору Джевет Гаджиев мынчаар туталаар:

— Өөренип турган чылдарында база консерватория дооскан соонда Фараж Караевтин талантынын чомчолу билинин турар апартан. Ол кезеде чаа чүлүдерия дилеп чоруур, он бодунун кандыг-ла бир тускай онзагай чүлү база бар. Ычтанга ол фортепьянога болган угау эвес оркестрлерге тааржыр онзагай чогаалдарын тургузуп турар.

Эркен чымын Кара Караев чартык чүс чыл бижээн демдеген турда, 25 харлыг Фараж СССР-ин композиторлар Эвеледин кижитинге кирген. Ычтан ол ийн фортепьяно сонатазы, угуз эвес оркестрге музыканы, эрте-бургу тургускан-дир. Кларид Элиманнн сөөгүн «Шокар төгүзүр» деп кантатазы бижээн, ол ышкан «Мехмен» («Хойлу эугаар») болгаш «Мурву чүте бир хоорайга» деп уран-чечен филмнерге музыканы бижээн.

Георгий ПОГОСОВ, (ПМА).

Номга сундулуг кижиги

Псков областың «Болшевничка» совхозунун лаборанты Иван Сергеевич хууда библиотеканында үш муң томуг ном бар. Но коллекционерин үнелг чүлүдерия билиш авторларын аң салган номнар болуп.

«Номга эугау хандыкшылыг, чогаалчыларын олгун өнүгү Иван Павлович Сергеев тургускаа болдуруп, акы-думалыктыг сыйг-сетки-биле — ук номун автору Эдуард Мексалайтис.

«Номчүчү Иван Сергеев бо номну бердим. Чүрктин ханызын байыр-биле автор Алексей Новиков».

«Иван Павлович Сергеев оң библиотеканыг С. Маршак».

Филиппинин президентинин калай, билиштин чогаалчы Солян Никонен орус дилге оңуздуган «Амалы» деп бодунун токузун Карамышевче чорудуп берген. Бистин чүрүтүска оң чогаалчынын негелдире бооп турарын Сергеев харын чагаалга бижээн.

Оң соонда Филиппиядан харын чагаа келген:

«Хундулуг дээрн Сергеев! Силерин тагаар дөш четтирдим. Мээ чогаалын силерин черге үзеткен-дир, силерин библиотеканын номчулгарына солун болганын өөрчү четтирдим. Оң-биле кады бодунун кыска чогаалчы намырнын чоруттум.

«Хундулуг дээрн Сергеев! Силерин тагаар дөш четтирдим. Мээ чогаалын силерин черге үзеткен-дир, силерин библиотеканын номчулгарына солун болганын өөрчү четтирдим. Оң-биле кады бодунун кыска чогаалчы намырнын чоруттум.

«Хундулуг дээрн Сергеев! Силерин тагаар дөш четтирдим. Мээ чогаалын силерин черге үзеткен-дир, силерин библиотеканын номчулгарына солун болганын өөрчү четтирдим. Оң-биле кады бодунун кыска чогаалчы намырнын чоруттум.

Ол айтырмын Ленинград университетинин география

Иван Сергеевич библиотеканында Анна Зегерстин, Ариольд Цейстин, Джеймс Оздриттин, Людмила Стояновн, Леон Крутовичинин чагаалары шыгыткан чылдар.

Бир-те катан Алексей Толстой Сергеев ном белеке берген. Оң эгелээш-ле Иван Сергеев бодунун соңурунунга 30 чыл тургузуда шыныг бооп артып, ол херези ам-даа уламчылашкан. 1941 чылдыг чайыга чедир Иван Павлович авторларын аң салган чүс хире чогаалдарын чыгган.

Удаанда дайын эгелээш, пулемет аводунун командиринге ном чыры кайда боор, ыччала-даа дайын үзүндө ол Пушкинниг томундан кайда-даа чарылбаан.

Сергеев ам пенсияда, ыччала-даа ону чон аразыга бо-ла көрүп болур. Кижилерин чонга хандыкшылыгын ол хундулуг хулаагы кылдыр көрүп турар. Оң хууда библиотеканын номну кым-даа аң болур. Бир-те беседэ үзүндө ол мынча деп туталаан:

— Номга ынак кижиги бургу, ону хай чылдарда чымы келген кижиги ук ажалын варынын билр. Ыччала-даа ол хиле барбас ажил.

Степан КУТАЕВСКИЙ, (ПМА).

БУРУНГУ ШАГЖЕ

ЯКУТСК. «Индигирка алды-ны» комбинаттын казыкчылары Селерин хеминг шына-лыга шахта казып турган. Дина хандалар казып кире берген, олар чер шигише Селерини Ленинградта чыгган. айт сөөгүнче тааржы берген. Ол аңаа канчыл чедер берген?

Ол айтырмын Ленинград университетинин география

лаборатория-зыга кылган алдыс харым-ла берген. Айт дон чер шигише үжүн муң чыл ажыг үд тургузуда чыгган.

Селерини Ленинградта эртендерин чедир келген.

— Бо ховар тымг ажак угуз үнелг болган-дир. Айт-тың сөөгү мындай үрелбиз. Ол хеминг эрининг чер ил-тиден бургу үнелг ол ах-

О. ЯКИМОВ.

Ленинчи юбилейге

● САРАТОВ. Областың чер-чүр шигишлэр музейинде «Ульяновский юбилей» деп аспаптыг ажагыткан. Ында В. И. Ленинниг 1910—1913 чылдары Саратовта чүрт-тап турган аламы — Мария Александровнаныг болгаш уг-ба, дүтүмү Анна Ильинична биле Мария Ильиничнаны өрөлдериин биезиз байла-дын көргүсө. Ульянова уг-башкылар даштыкы чүрттарга чоруп турган Владимир Ильич-биле сырын харылааш-ны тузуп турган Олар Сара-товтун революшү чажыг ажалдакчыларын боттарыг догандыр сырыг каттыштыр-ган.

● ЛУЦК. Вольнн областын Ленин аттыг кады ажал-агым артепниг оң-бүлэ бургузиде Ильинична амырларынын болгаш ажал-чорудакчыларын дугайында бес-салар болуп турар. Коммунист-агитаторлар биле политинформаторлар боттарынын Ковель үзүндө турган Либовичи сүзүрүн тогугузун соңурунунг фак-тыларын аңаа ажыглан турар. Ылангы таракжылар аңаа 1920 чылдын августта болган митингнин дугайында туга-нын күзеп дыңаар. Ычтан оң кижилерин Улус Комиссарларын Чувашинин Даргазы В. И. Ленинге байыр чедирген доктаал үндүрөн.

(СЗТА).

Комсомольскиниң

чаагыл чачылдары

Амурда тоолчураан Комсомольскиниң дугайында «Адаларың шыгырларды» ажал-тогел салга» деп чаа ному ол черини ном үндүрүп чери парлаан. Хабаровскиниң ном мажынырче август 2-де кырген.

Ында хоорайныг болгаш оң кижилеринин дугайы, адаларың болгаш ажал-тогел алдарыг чачылдарынын дугайы туталаан турар. Хей-хей солун документтер чала-ла туттунуп эгелен турганын үжүн чылдарын болушкунарын дигришпн кээп турар.

Бракын Чон чүктүг анык туудун шифе алырын «Комсомольская правда» солунунг редакциясында диле болгаш шыгыг шыгыг тургустурунун сүдүнүн кыг-гымы. Эмилерге комсомол-чү үдөтө бижиктер. Комсомолчуларын шыгырааже ол кыргыган.

Номчү автору И. Крахнин коммунисттик анык тургузукчуларын бүгүгү ажал-эректеринин дугайы, ол алдарыг хоорайныг оолдар, кыстарынын дугайыг туталаан турар. Комсомольскиде ам ортууа-биле нуругалында-ла 24 хар намыздыг кижилер чүрттап турары демдегенчиг.

(СЗТА).

Чемпион тодараан

Баскетболга республиканын бирги чери дөш маргылаа доозулган. «Спартак-1» коман-данын ойнакчылары оң 6 хүн угузгудузын дугурунда чыгыс-ла аштырыкшыгта таварышкан. Бүтүрелдиги шыгыг ойнай эркен. Мур-нууда республика чемпиону «Динамо» команданы бо удаа-да ийн ужуражыкшыгыг у-турган. Эгеленде Ак-Довуран хоорайныг команданыг 48:30 санга, оң соонда спартак-чыларга алашкан. Динамочу-лар бо маргылаада оюнугу чүрүмүн хой удаа үрөп турганында аштырыкшыгыг болган. Ыччала-даа олар ийига черге, чүгө дээрне мар-гылаашын дүрүмүн эугаар деп саныг болган командаларын түдүлгү тодараан-да оларын кырген болгаш эртерини мичилерин санын барымдалаар, кырген сан динамочуларда 240, ак-довуракчыларда чүгө 100 бол-ган. Ычтанга Ак-Довуран команданы үшүк черде үнгөн. Ыччала-даа ол анык команданын бо чедилешини-ге баскетболга ынакшыгдыг-лар өөрчү турган.

Давановчу, Евгений Кали-нин, ак-довуракчы Борис По-тапов аныктарын чымын командалыг Борис Абра-мов оларын маргылаашын судья коллегиязы Тыва АССР-де эр улустас баскетболга эң анык ойнакчылар деп демде-лээн. Олар шүтүп эртерик шаңдалары алган.

Эртен бо чемпионаттыг дугайында чүвү туталаан болу-ру? Командалар мурнукузун-дан сан талам-биле кызы-рылган, чүгө дээрне ийн чыл чарлаашкынныг соонда ийитилерин арам-да бирги чер дөш маргылаа-рын эртерген турган, оң тү-вөлде шигиштенг эр, херези 2-2 командаларыг бо маргылаада кыргышкан ол. Ийитилерини удурукчу-ларын бо маргылаада чотур кичээтэй салбааны демде-

Республиканын бирги чери дөш баскетболга маргылаа эркен, оң чедилешини-ге беле окуралг олурун, оон соңга болуп чемпионатта амылашкан баш угуз белег кепири негетини турар.

Ф. ЛЮБИМОВА.

СТАДИОН ЧАЛАП ТУР

Дарта, августун 7-де Кы-зылдын дымтааныла паратын-да «Хүреш» стадионга бүт бөмбүтүнч бистан «Динамо» команданы-биле Новосибирск хоорайны «Сибирьселмаш» команданын спортменери-нин ужуражыгыг болуп. Эр-темин болгаш культураныг төвү Сибирь хоорайны кады ажал-агым мажынаарыг бу-дур талам-биле Бүтү-Эвеле угуз-дузун угуз аволууну таварыш — бүт бөмбүтүнчлер маргылаашын будузууда буруну-биле чедир келген. Команданын составында, то-кар, слесарь, инженер, кон-структор, элчеге пачалыгын, техниктиг борууну хынакчы-ам дөш өскө-да мергелж-дин кижилерин хип дөш аны-к оолдар.

Оларын команданы бо чыл-дын эгеленден бээр тус обла-ста Татарск хоорайны, Ново-

сибирскиниг бодунда Чкалов аттыг аволуун болгаш Куй-бышев хоорайныг бүт бөмбү-түнч-биле ужуражыгыг болуп чыгыс-ла аштырышкан. Об-ластыг бүт бөмбүтүнч тер-гилденден шигишпн кубок-ту олар ийига чылда окур-майы турар.

1936 чылда ук завод тургу-сулары биле маана спорттуг ажал-бүрү кепилерни органи-застатынын, малайы бүт бөмбүтүнчлер улагатканын командалан угуз, чал анык күш-биле солуттунуп келген. Эртен көрүкчүлөр төгүлүг аалчылдар-биле бистен ала-гыр, эрес, кашпагайлары-нын оюнун көөрүтө даламж-нар.

С. ТАС-ООЛ.

Редактор К. Н. ДИПГА.

ТЫВАНЫН КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫЙ ТЕХНИКУМУ СИЛЕРНИ ЧАЛАП ТУР

1969—70 өВРЕДИЛГЕ ЧЫЛЫНДА ХУНДУСКУ БОЛГАШ БОТ-ӨВРЕДИЛГЕ САЛБЫРЫНГА СУГУУЛДАРНЫ ТЫ-ВАННЫН КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫЙ ТЕХНИКУМУ ХУЛЭП АЛЫР. БОТ-ӨВРЕДИЛГЕ САЛБЫРЫНГА ӨВРЕНИРИНИН ХУУ-СААЗЫ:

Зоотехния салбыры — 5 чыл.
Көдээ ажил-агый үчүдүгүг бухгалтер үчүдү — 4 чыл.
Көдээ ажил-агый механизациязы — 5 чыл.
ХУНДУСКУ САЛБЫРЫНГА ӨВРЕНИРИНИН ХУУСААЗЫ:
Агрономия — 3,5 чыл.
Зоотехния — 3,5 чыл.
Ветеринария — 3,5 чыл.
Көдээ ажил-агый будурулгезинге бухгалтер үчүдү — 2 чыл 10 ай.
Көдээ ажил-агый механизациязы — 3,5 чыл.

30 хар чедир намызг эр, херези СССР хамаатыларын хундуску салбырга, бот-өвредилге салбырынга хулаап алыр-ларын намы-харын барымдалааш. Олар чеди, сес чыл шко-лазы азы ортумак школа-даа дооскан туруп болур. Кирерини эакеменерин чедилешининг дужааган кижилерин хулаап алыр.

ТАЙЫЛЫР: 8 болган 10 класс дооскан кижилерин тех-никумга ийити чүрүм эугаар хулаап алыр.

Сес чыл школазынын чедиги класзын дооскан кижилерин техникумга хулаап алыр.

Дараазында кижилер техникумга баштай кирер эргелдир: 1) колхозтар болуп совхозтар база өскө-даа көдээ ажил-агый будурулгелеринден чорутканнар. Оларын ажил стажы ийн чылдан эвээш аес болуп ужуруг.

2) Совет Армия болгаш Шериг-Далай Флотундан халаш-каннар шериг албаныга ийн чылдан эвээш үеде турган бол-за, шериг үчилдештеринге өөренип турган үеде база аңаа кирер; Навичов база Суворов үчилдештеринге өөренип тур-ган хуузаа аңаа хамаарышпаа;

3) ийн чылдан эвээш аес ажил стажыглар. Билиринишкенин директорун адынга биживилеан, шилип алын мергелшин айттыр.

БИЛДИРИШКИНГЕ ДАРААЗЫНДА ДОКУМЕНТИЛЕРНИ КОЖАР:

а) долу эвес болгаш ортумак шолоам дооскан дугайында бижиктиги;
б) топчу намыр;

в) № 286 хевириниң эмчи шыныгыгын школа эмчизи азы район эмнелгезинин участка эмчизг бээр;

г) 3×4 чөмчөлдүг дөрт фото-чүрүк.

Ийн чылдан эвээш аес ажил стажыг кижилер билди-ринишкени-биле казы күш-ажыл дептеринден ушта бижилген, а колхозчулар баштаар черден шыныгып каан колхозчулук дептеринден ушта бижилген эакар.

Имдыг кижилер өөредилге чылы эгелээри-биле ажил ста-жын бадаткап турар документилерин көргүзүр. Имдыг до-кументилерин көргүсүпкан кижилерин хулаап алыр.

Техникумга келгеш, төртүтүнгенин дугайында херечиле-лин азы паспортун, шериг билдин (шериг хулаагелдир) азы шериге келдирер бижини (шериг баар намызгылар) эакар.

Бот-өвредилге салбырыгче кирип турар Ала-чүртүгү Улуг дайыннын киржикчилери доктаамал чүрттап турар черин-ден дашкаар өөредилге чериче кирип турар болза, районун шериг комиссариатынын дайыгга каришкен дээр дугайында шыныгыгын чорутар.

Билдиринишкенин хулаап алыры угулчулап турар. Ки-рерини эакеменерин август 1-ден 20-ге чедер. Өөреникчи-лер саныга кып саныры август 21-ден 25-ке чедир (бот-өвредилге салбырын база ыныг).

ТЕХНИКУМГА КИРЕРЛЕР СССР-НИН ДЭДИ БОЛГАШ ТУС-КАЙ ОРТУМАК ӨВРЕДИЛГЕ МИНИСТЕРСТВОЗУНДАН БАДЫ-ЛААН ПРОГРАММАЛАРЫН ЭЗУГААР ЭЗАМЕННЕР ДУЖААР:

орус дылга (диктант), математика (аас-биле); 10-угу классты доосканынын 2-тин курска хулаап алыр бол-ган дараазында эакеменерин дужаар. Орус дылга болган ли-тературага (чогалагы), математикага (аас-биле).

Техникумуну хундуску салбырынга киргенерин ийити дү-рүм эугаар стипендия-биле хандылар.

Колхозчуларын болгаш совхозтар ажилчынаарынын ажи-телун өт-бүленин байдалынын дугайында шыныгыгын барымдалаап, нуруне хандырыгыгын хулаап алыр.

Билдиринишкенин дараазында адресче чорутар: Кызыл хоорай, Ленин куудумчузу, 5.

ДИРЕКЦИЯ.

редакциянын адреси:

Бызыл, Шетинки — Краченко куудумчузу, бажын № 3. ТЕЛЕФОННАР: Редакторун 24-63, редакторун ораакчыларынын болгаш пропаган-да кидизинин 35-24, харымсалгалыг секретарынын 23-35, партияны амырал кидизинин 23-54, культура кидизинин 37-13, көдээ ажил-агый кидизинин 21-47, үдүтүр кидизинин 22-64, чагаа база совет тургузгү кидизинин 21-27, информация кидизинин 20-60, бухгалтериянын 31-75, корректорларын 27-11. Солун кайбеге барганда 32-75 телефонче алаар.

Тыва АССР-ин Министрлер Чүвүлгелин чыныгы парлагат аргаларын типографиязы, (Кызыл, Шетинки — Краченко куудумчузу, 1.).

Солун неделяда алды катан үнер

ТС-00988.